

Landskabskarakter

Landskabets nøglekarakter er tunneldalen, som danner et afgrænset landskabsrum med kuperede skrænter og flad dalbund. Landskabet har karakteristiske mønstre og strukturer af åbne naturlige enge og kær i dalbunden, selvstændige små til mellemstore bebyggelser som 'putter' sig i det bakkede dødislandskab eller på skrænterne, tydelige gamle skræntskove på nordsiden, møllemiljøer og kildevæld samt spor af kildekalkgrave bl.a. ved Jelling Skov.

1a. Udsigt på tværs af dalen mod nordvest fra Skovdallundvej.

Vær opmærksom på:

- Der bør ikke ske ændringer, der bryder landskabets karakteristiske mønstre og strukturer. Dalbunden bør holdes åben.
- Bebyggelse bør som udgangspunkt indpasses i de kuperede dalskrænter fremfor på den åbne dalbund.
- Der skal udvises særlig forsigtighed i forbindelse med udsigter over dalen og de åbne landskaber omkring Fårup Sø.
- Vær opmærksom på visuel sammenhæng til landskaberne nord og syd for dalen. Det er vigtigt at forholde sig til, hvor langt byggerier og anlæg vil kunne ses.

1b. Udsigt over tunneldalen øst for Fårup Sø set mod nordvest

Naturgeografisk beskrivelse

Karakterområdet er en del af et større tunneldalsystem som ligger parallelt med Vejle Ådal. Dalen er afspærret med randmoræneaflejringer fra et senere isfremstød ved Sødovertærsklen mellem Engelsholms Sø og Ollerup Kær. Ådalen er præget af markant dødisrelief med bakker og lavninger. Midt i området ligger Fårup Sø i bunden af tunneldalen. Fårup Sø får primært sit vand fra undersøiske kilder, og fra søen har Grejs Å sit udspring. På begge sider af søen, i tunneldalens længderetning, kan man se den flade dalbund. Dels ved Ollerup Kær og dels langs Grejs Å øst for Skovdallund. Nedstrøms Grejs Å snævres ådalen markant ind og landskabet forandres. Dalbunden består primært af ferskvandsdannelser (gytje og sand), mens skrænter og dødislandskabet primært består af moræneler og smeltevandssand.

Kulturgeografisk beskrivelse

Dalbunden udgøres af kær, enge som holdes åbne ved afgræsning eller høslæt, eller moser hvor der tidligere er gravet tørv. I dag er moserne overvejende groet til med pilekrat eller oprenset som småsøer. Diger, hegn og grøfter går vinkelret på Grejs Ås forløb, men en del af disse er sløjfet eller fyldt op i forbindelse med vådområdeprojekter. De nordlige skrænter er skovklædte. Jelling Skov dækker et stort areal, men brydes af Jelling Golfbane som et åbent landskabelement. På sydsiden af Fårup Sø ligger Fårup Sø Camping.

Ved skræntfoden og i dødislandskabet findes mange kildevæld. Her blev der gravet efter kildekalk. Især langs skræntfoden ved Jelling Skov kan man stadig se spor efter disse grave, om end mange er skjult i tilgroning. Ved flere kilder har der tidligere ligger vandmøller bl.a. Fårup og Skovdallund vandmølle, og i 1950-60'erne er der mange steder etableret dambrug.

Markstrukturen udgøres generelt af mellemstore lodder omkring gårdene og ned mod søen eller åen. Generelt ligger landbrugsbebyggelsen som selvstændige ådalsbrug indpasset i dalens kuperede skrænter. Både bebyggelses- og infrastruktur kan erkendes tilbage på høje målebordsblade, men er sandsynligvis meget ældre.

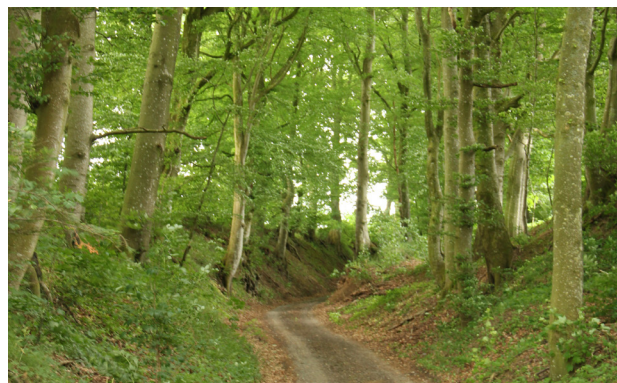
Fårupgård på nordsiden af søen er en gammel herregård, som i dag drives af Vejle Kommune som ungecenter. Langs Fårupgårdvej nord for herregården findes en husmandsudstykning, som er udstykket fra Fårupgård først i 1900-tallet.

2. Udsigt fra de kuperede skrænter ved Ollerupvej mod Ollerup Kær.

3. Fårup Mølle Dambrug på nordsiden af søen.

4. Gammel hulvej ved Lildfrost

5. Fårup Sø på bunden af tunneldalen, set fra Skovdallund mod sydvest. På modsatte bred ses campingpladsen.

Visuelt rumlig beskrivelse

Landskabet består de fleste steder i området af kuperede skrænter, som overordnet er orienteret mod tunneldalens bund. Særligt Fårup Sø fanger blikket med sin store åbne vandflade. Dette overordnede landskabstræk betyder, at landskabet opleves med en middel skala og en åben karakter indenfor området, selvom der mange steder på skrænterne findes små lukkede landskabsrum mellem bakker, slugter og beplantning.

Tunneldalens terrænform giver en klar rumlig afgrænsning af området, som flere steder kan overskues i sin helhed fra de højtliggende skrænter.

Tunneldalen og Grejs Å fortsætter mod øst i det tilgrænsende område Grejsdalen. Landskabet og dalen får her en mere lukket karakter med stejlere skrænter, og de to områder er derfor opdelt selvom de har fælles geologisk oprindelse.

Området krydses sydvest for Fårup Sø af højspændingsmaster, men opleves ellers ret uforstyrret med små snoede veje og spredte mindre gårde.

6. Fårup Sø set mod nord. Her krydses tunneldalen af højspændingsledninger.

7. Kuperet terræn i en slugt vest for Fårup Sø set fra Ollerupvej mod syd.

Landskabskarakter	
Karakterstyrke (stærkt karakteristisk/karakteristisk/karaktersvag)	Stærkt karakteristisk.
Landskabskarakterens oprindelse (kulturgeografi)	Udskiftningslandskab med karakteristiske ådalsbrug og møllemiljøer.
Reference	Høje målebordsblade (1886 m.fl.)
Nøglekarakter	Tunneldal med kuperede skrænter og dødispræg, samt en større sø på dalbunden.
Geologi	Tunneldal med dødispræg.
Visuel analyse	
Skala (lille/middel/stor)	Middel.
Rumlig afgrænsning (åbent/transparent/lukket)	Lukket mod nord, transparent mod syd.
Kompleksitet (komplekst/sammensat/enkelt)	Sammensat.
Struktur og mønstre	Åbne naturlige enge og kær i dalbund. Selvstændige små til mellemstore bebyggelser som 'putter' sig i det bakkede dødislandskab eller på skrænterne. Tydelige gamle skræntskove og overdrev på skrænterne. Åbne kildevæld eller kildevæld i gamle ellesumpe ved foden af skrænterne, samt spor af kildekalkgrave.
Visuel uro (uroligt/middel/roligt)	Middel.
Sårbarhed	
Udsigter	Mange steder udsigter fra tunneldalens skrænter ned mod Fårup Sø.
Særlige objekter	Skovdallund. Fårupgård.
Særlige områder (fredninger, kulturmiljø, friluftsområder, naturområder)	Kulturmiljøområder: Skovdallund (185), Hærvejen (23). Geologisk bevaringsværdigt område: Vejle Tunneldal Natura 2000 område: Øvre Grejs Ådal.
Visuel sammenhæng til naboerområder	Delvist visuel sammenhæng med morænefladen syd for ådalen.